

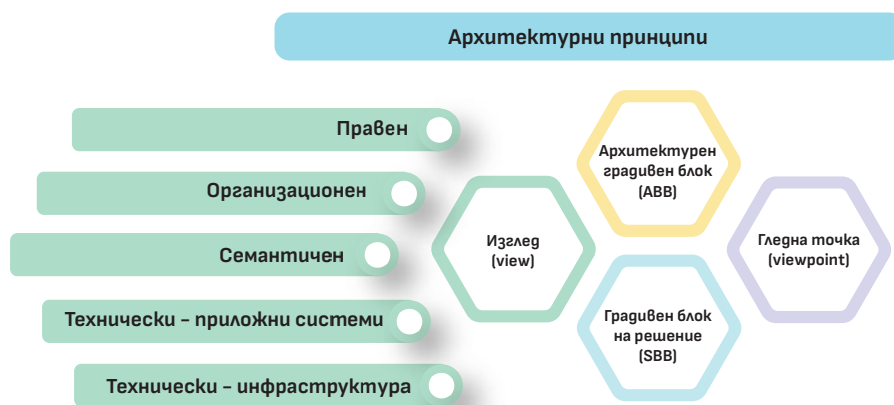
НАЦИОНАЛНА РЕФЕРЕНТНА АРХИТЕКТУРА ЗА ОПЕРАТИВНА СЪВМЕСТИМОСТ

Европейската референтна архитектура за оперативна съвместимост (EIRA) представлява метамодел, който съдържа архитектурни градивни блокове (ABB), блокове на решенията (SBB) и връзки между тях. Референтната архитектура е базирана на методологията за управление на корпоративни архитектури TOGAF на организацията The Open Group и спецификацията за моделиране на архитектури ArchiMate. Въз основа на модела EIRA е разработена българската референтна архитектура за оперативна съвместимост (РАОС). Изграждането и развитието на оперативни съвместими информационни системи в администрациите следва да бъде в съответствие с РАОС.

Референтната архитектура за оперативна съвместимост се характеризира със следното:

- Разработена е в съответствие с Европейската референтна архитектура EIRA версия 5.0, Европейската рамка за оперативна съвместимост (EIF), както и Българската рамка за оперативна съвместимост;
- Дава общ понятиен апарат като съвкупност от архитектурни градивни блокове (ABB), така че да се постигне общо разбиране какво е необходимо, за да се осигури оперативна съвместимост;
- РАОС е подход за категоризиране на блокове на решенията (SBB) при създаване и развитие на системи за електронното управление;

Оперативната съвместимост се представя чрез четири изгледа: **правен, организационен, семантичен и технически**; може да се добави и изглед обосновка (Motivation), чрез който се мотивира решението с оглед на заинтересовани страни, цели, ограничения;

Правен изглед

В правния изглед се избират градивни блокове от РАОС, които са свързани с постигането на оперативна съвместимост за конкретното решение, т.е. те са релевантни, приложими към решението. Следва да се добавят и специфични за решението градивни блокове (ABB или SBB) като общи или специални закони и подзаконови нормативни актове, стратегически документи, регламенти и решения от европейското законодателство и др.

Например, при разработването на блокчейн решения, релевантен е архитектурният блок „Резолюция на Европейския парламент от 03.10.2018 г. относно технологиите на разпределен регистър и блоквериги“ или пък Общия регламент относно защитата на данните Регламент (ЕС) 2016/679.

Организационен изглед

В организационния изглед се документират изисквания, свързани с актьорите, които участват в заявяването или предоставянето на административни услуги. Тези актьори (агенти) са граждани, организации или администрации. При предоставянето на административни услуги може да има приложими споразумения за оперативна съвместимост между администрациите, които следва да се посочат като градивни блокове (ABB или SBB).

Семантичен изглед

В семантичния изглед участват гравивни блокове, които подпомагат семантичната оперативна съвместимост при обмена на данни между администрациите, бизнеса и гражданите. Например, семантичен изграждащ блок ABB е „Каталог с набори от данни“, а съответният семантичен блок на решение SBB е „Регистър на регистрите и данните, (поддържан от Министерство на електронното управление)“.

Технически изглед-приложения

В техническия изглед-приложения се включват гравивни блокове, които представляват софтуерни компоненти, софтуерни приложения, които подпомагат постигането на оперативна съвместимост. Например, тук изграждащ блок ABB може да бъде „Компонент електронни връчвания“, а съответният блок на решение SBB е „ССЕВ – Система за сигурно електронно връчване“.

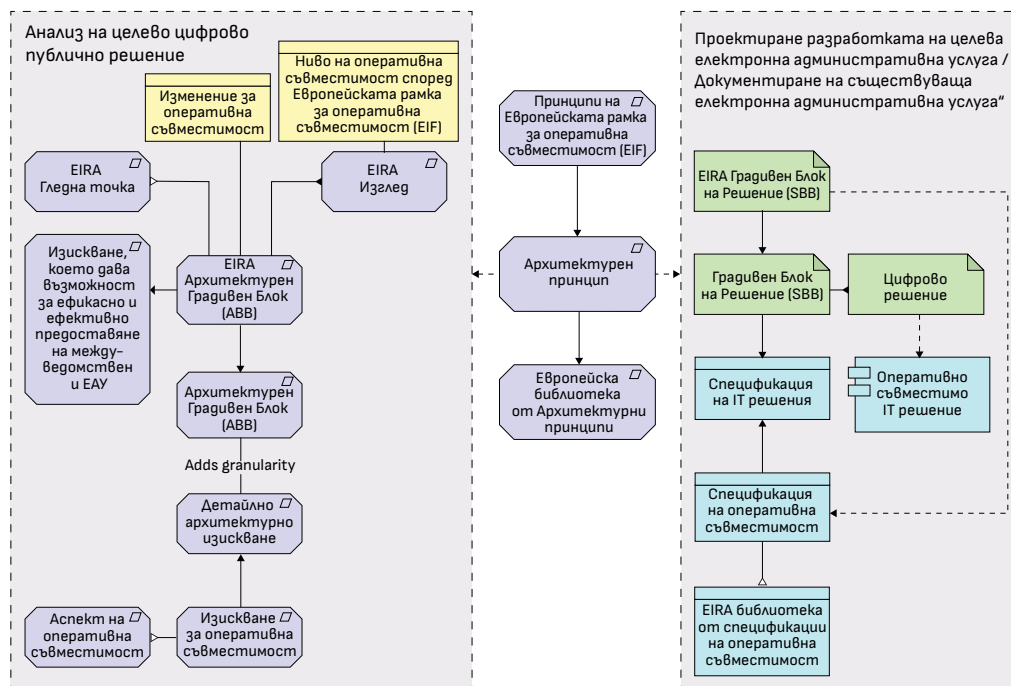
„Технически изглед-инфраструктура“

В технически изглед-инфраструктура се включват гравивни блокове от техническата инфраструктура като сървъри, сториджи, виртуализация, хъбове, файруоли, които подпомагат постигането на оперативна съвместимост. Характерно за този изглед е, че технологичните гравивни блокове ABB могат да бъдат релевантни и приложими за която и да е администрация, по подобие на центъра за данни ДХЧО.

Изглед „Обосновка“

Освен стандартните четири изгледа, е препоръчително да се добави и изглед Обосновка (Motivation), който се създава чрез някои от следните обекти:

- Архитектурен принцип (Principle);
- Изискване (Requirement);
- Цел (Goal);
- Ограничение (Constraint);
- Способстващ фактор (Driver).

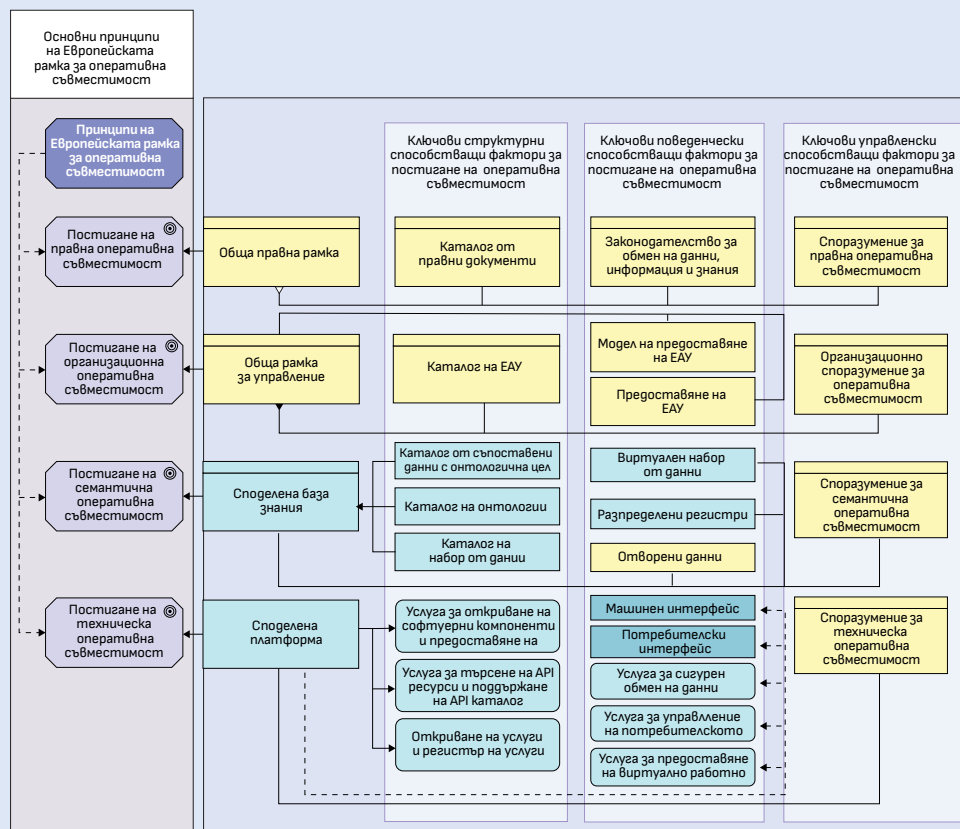
В PAOC се използват следните съставни елементи, които са необходими за дефинирането на дадено решение:

изглед (view) – правен, организационен, семантичен, технически-приложни системи, технически-инфраструктура;

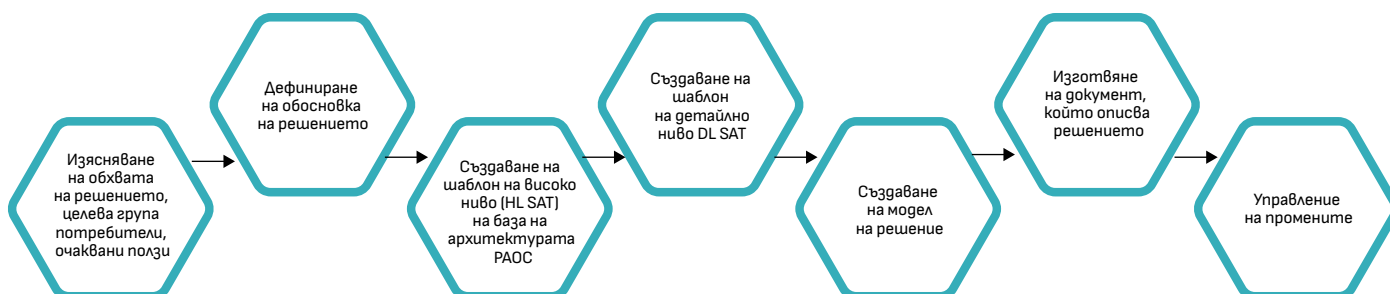
гледна точка (viewpoint) – съдържа гравивни блокове от няколко изгледа, за нуждите на определени заинтересовани страни. Например, гледна точка може да бъде: информационна сигурност, неприкосновеност на личния живот и др.;

архитектурен градивен блок (ABB) – представлява абстрактен компонент, който съдържа определени изисквания към архитектурата за четирите изгледа. ABB описва общи характеристики и функционалности. В зависимост от изгледа, градивни блокове могат да бъдат например: нормативни актове, организационни единици, участници, модули на приложни системи, елементи от техническата инфраструктура на електронното управление.

Градивен блок на решение (SBB) – представлява конкретен елемент, който реализира дадени архитектурни изисквания по четирите изгледа. В правния изглед SBB може да бъде например: Закон за електронното управление, споразумение за оперативна съвместимост и др. В организационния изглед SBB може да бъде например: Министерство на електронното управление, конкретна дирекция, конкретна категория заявители на услуги и т.н. В техническия изглед (приложни системи), SBB са: Regix, система за електронно връчване, система за електронна автентикация и др. В техническия изглед (инфраструктура), SBB са например компоненти от ДХЧ

Процедурен модел за прилагане на PAOC

Изпълнител: **TechnoLogica**

Проект "Разработване и прилагане на Референтна архитектура за оперативна съвместимост". Услугата се възлага по проект „Разработване и прилагане на Референтна архитектура за оперативна съвместимост (PAOC) и на Информационна система за централизирано изграждане и поддържане на регистри (ИСЦИПР)“, който се изпълнява по договор № BG05SFOP001-1.013-0001-C01/07.12.2020 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура BG05SFOP001-1.013, финансирана по оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

Национален портал за оперативна съвместимост: <https://ros.egov.bg>